

ANA BABA TUTUMLARI

1. Aşırı Otoriter ve Reddedici Aile Tutumu:

Çocuğun bedensel ve ruhsal gereksinmelerini karşılamayacak kadar olumsuz duygular beslenilir. Çocuğa şefkat, sevgi, sıcaklık verilmez, her yaptığı eleştirilir. Çocuğun iyi yönleri değil olumsuz yönleri ortaya çıkarılır. Otoriter ve reddedici aile tutumunda evde söz hakkı, özgürlük ve otorite anne babanıdır. Çocuğun yaptığı her şey göze batar ve çocuk sürekli ceza alır. Yaptıkları olumlu olsa da, ceza almak korkusu ile bunları söyleyemez.

Aşırı Otoriter ve Reddedici Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri:

Bu çocuklar korktukları için anne ve babaya karşı edilgen, uysal ve erdemli olmaktadır. Fakat içten içe anne babaya karşı düşmanlık duyguları geliştirirler. Kendisi dışındaki insanlarla yeterli iletişimi kuramadıkları için saldırganlığı kendisine yönlendirebilirler. Yeniliklere açık değildirler, yeni şeyler üretmeleri zordur.

• Sürekli kusurları aranan çocuk streslidir ve stresliyken hata yapma olasılığı artar. Hata yapan kişileri affetmeyi bilmezler, hoşgörülü olamazlar. Kendilerine ve çevrelerindeki kişilere güvenmedikleri için kendilerine iyi davrananlara şüphe ile bakarlar ve toplumdan giderek uzaklaşırlar. Yardım duygusundan uzak, sinirli, inatçı, hırçın, uyumsuz olabilirler. Kurallara uymayan veya otoriteye boyun eğen, kendi duygu ve düşüncelerini ifade edemeyen bir kişilik geliştirebilirler.

. Aşırı Hoşgörülü Aile Tutumu:

Çocuk merkezli bu tür ailelerde çocuğun yaptığı her şey hoş görülür ve çocuk aşırı özgür bırakılır. Çocuğa neyi yapıp neyi yapmaması gerektiği anlatılmaz. Hiçbir zaman kesin kurallar belirtilmez. Çocuk kendisine zarar verebilecek davranışlarda bile etkili denetimden uzaktır, uyarılmaz. Anne babalar sadece çok büyük bir problem olduğunda sert çıkışlarda bulunur, gözdağı verirler. Bazen ceza da verirler ama nedenini açıklamazlar.

Aşırı Hoşgörülü Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri :

Aşırı hoşgörülü tutum ile yetiştirilen çocuklar bir süre sonra anne babasını denetim altına alır, Eleştiriye açık olmadıkları için kendilerini geliştiremezler. Kuralsızlığa alışan çocuklar, okuldaki kurallarla karşılaşınca okula ve arkadaş çevresine uyum sağlamakta zorluk çekebilirler.

• Her istediğini elde ettikleri için belli bir süre sonra doyumsuzluk yaşamaya başlarlar. Doyumsuzlukları, ileride zararlı alışkanlıklar edinmelerine sebep olabilir. Bencil, sorumsuz, kırılgan, her dediğinin anında olmasını isteyen, sabırsız, şımarık, anti sosyal olabilirler. Sosyal ortama girdiklerinde ve her dediklerinin olmadığını gördüklerinde hayal kırıklığına uğrar, kendi kabuklarına çekilebilir ya da agresif olabilirler. • Her isteklerini yaptırmayı alışkanlık haline getirir ve zamanla kural tanımazlar.

3. Aşırı Koruyucu Aile Tutumu :

• Çocukların üzerine titrenir. Ağlamasın, üşümesin, terlemesin, hasta olmasın,yorulup incinmesin diye büyük bir çaba gösterilir. Her şey çocuk adına yapılır. Anne babaların çocuklar için geliştirdikleri aşırı kaygı, çocuklarını aşırı korumaya yönlendirir. Çocuğa evde seçim hakkı verilmez. Kazandırmak istedikleri davranışları duygu sömürüsü ve aşırı şefkat yöntemini kullanarak geliştirirler. Çünkü çocuğu mutlu edememe endişeleri vardır.

Aşırı Koruyucu Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri :

Kararlar, çocuk adına aile tarafından alındığı için, karar alma ve seçenekleri değerlendirme becerileri gelişemez.

Karşılaştığı sorunlarla başa çıkamayacağına inanır ve sürekli hata yapma eğilimi içindedir. Bu çocuklar belli dönemlerde yerine getirmesi ve kazanması gereken davranışlar ve görevleri yapamadıkları için, aşırı bağımlı,ürkek ve çekingen olabilir, beceriksiz ve sakar görünebilirler. Kendilerini topluma kabul ettirmek için zaman zaman isyankar davranışlar sergileyebilirler.

4. Tutarsız Aile Tutumu :

Bu ailelerde çocuğun yaptığı bir davranış bazen çok sert bir tepki alabilirken, bazen de çok olumlu karşılanabilmektedir.Tutarsız anne babanın iki çocuğuna karşı farklı tutumu ya da anne babanın kendi eğitim tarzlarındaki farklı tutumları çocukları olumsuz yönde etkileyebilir.

Tutarsız Aile Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri :

Bir davranışın kimi zaman ödüllendirilmesi kimi zaman da cezalandırılması çocukta cezanın anlamı hakkında kuşkular uyanmasına neden olur. Ne zaman, nerede, ne yapacağını bilemezler. Kendi görüş ve düşüncelerini aktaramazlar. Çocuk kendini kanıtlamak ve dikkatleri üzerine çekmek için, ürkek, yumuşak huylu, söz dinleyen ya da kendi benliğini ve bağımsızlığını göstermek için kavgacı, sinirli bir çocuk olabilir. Zamanla çevrelerindeki insanlara güvenmeyen, her şeyden şüphelenen, kararsız bir kişilik yapısı geliştirebilirler.

5. Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumu :

Mükemmeliyetçi tutumda anne baba her şeyin en iyisini çocuğundan bekler. Kendi gerçekleştiremediği yaşantıları çocuğunun gerçekleştirmesini ister ve çocuk olduğu gibi kabul edilmez. Aile, bedensel ve zihinsel yönden beklentileri karşılaması için çocuğu kapasitesinin çok üstünde eğitimlere tabii tutar.

Çocuktan aşırı titizlik ve temizlik beklenir. Mükemmeliyetçi ailelerde kurallar ve kalıplar belirlenir ve çocuğun bunlara mutlaka uyması beklenir. Çocuğa bütün çocukça davranışlar yasaklanır. Arkadaş seçimi de aileye aittir.

Mükemmeliyetçi Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri :

Mükemmeliyetçi anne baba tutumuyla yetişen çocukların fikirleri genelde çok katıdır. Bir şey veya kimse ya çok olumlu ya da çok olumsuzdur. Çocuk kendi doğal iç güdüleri ve ağır kurallar arasında sıkışıp kalmıştır ve sürekli bir iç çatışma içindedir. Sevgi ve nefret karışımı duyguları aynı anda yaşar. Her işte en iyi ve en üstün olmak ister. Fakat istediği seviyeyi yakalayınca hayal kırıklığına uğrar ve çalışmayı tamamıyla bırakabilir. Aşağılık duygusu gelişir.

6. Kabul Edici, Güven Verici ve Demokratik Aile Tutumu :

Sevgi, saygı, huzur, güven ve şeffaflık olan ailede çocuk tüm yönleriyle kabul edilir. Anne baba davranışları ile çocuğa uygun birer model, çok iyi rehberdir. Çocuğa yol gösterir ama alacağı kararlar konusunda serbest bırakır. Ona bir çok alternatif sunulur ama seçim çocuğa aittir. Problemlere anne baba ile birlikte çözüm arayarak zamanla bu becerisini geliştiren çocuk, seçimlerinin sonuçlarına da kendisi katlanır.

Aile içinde kurallar ve sınırlar herkes için ve hep birlikte belirlenir ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Kuralların mantıklı açıklaması yapılır. Aile fertlerinin hepsinin eşit söz ve oy hakkı vardır. Aileyi ilgilendiren kararlar birlikte alınır. Her konuda çocuğun düşünce ve fikirleri dinlenir. Fikirleri mantıksız da olsa saygı gösterilir. Anne baba birbirlerine ve çocuklarına karşı olan duygularında net ve açıktır.

Kabul Edici, Güven Verici ve Demokratik Anne Baba Tutumunun Çocuğun Kişilik Gelişimine Etkileri:

Demokratik ve güven verici bir ortamda yetişen çocuk, kendine ve çevresine saygılı, sınırları bilen, yaratıcı, aktif, fikirlere saygı duyan, fikirlerini rahatlıkla söyleyebilen, kişilik ve davranışları açısından dengeli, sorumluluk duyguları gelişmiş, hoşgörülü, işbirliğine hazır, arkadaş canlısı, duygusal ve sosyal açıdan dengeli ve mutlu bir birey olarak yetişir. Anne babanın tutarlı ve kararlı tutumu çocuğun kendisine ve çevresindekilere güven duygusunu geliştirir.

Basit de olsa bu yaşlarda karar vermeye ve kendi başına işler yapmaya alışan çocuk, ilerde rahatlıkla kendi adına kararlar alır. Kendi haklarını savunurken başkalarının haklarına da saygı duyar.